

УДК 377.015.3:005.32:004

МОТИВАЦІЯ, ІНТЕРЕС, ІННОВАЦІЯ, ІНТЕРАКТИВНА РЕАЛІЗАЦІЯ ЗМІСТОВИХ ПОСТУЛАТІВ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ У ПТНЗ

Андрій Гуралюк,

кандидат педагогічних наук, завідувач лабораторією
підручникотворення для системи ПТО Інституту
професійно-технічної освіти НАПН України

У статті розкриваються питання реалізації сучасного електронного засобу для активізації пізнавального інтересу і підвищення мотивації щодо навчання учнів професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ).

Ключові слова: мотивація, інтерес, контент, інформаційно-програмне середовище, педагогічна інновація, інтерактивні методи навчання, професійно-технічна освіта (ПТО).

"– Но что вы намерены сделать? Создать спрос?"

– Много вы понимаете в политической экономии, – ответил консул довольно невежливо. – Спроса создать нельзя. Но можно создать условия, которые вызовут спрос. Вот этим-то я и занят."

О. Генрі "Королі та капуста"

Ця, начебто недоречна, цитата геніального письменника О. Генрі, що стоїть як епіграф до цієї статті, є фактично стислою сутністю того, що потрібно для будь-якої людської діяльності, а особливо для навчання.

Мотивація – ось основний рушійний компонент будь-якої діяльності людини.

Визначимось з основними поняттями та термінами, які використовуються до поняття "мотивація" щодо навчання в ПТНЗ.

Інноваційні напрями розвитку суспільства орієнтують професійно-технічну освіту на підготовку робітників високої кваліфікації, готових до ефективної професійної діяльності у швидкозмінних, варіативних умовах сучасного високотехнологічного виробництва. Нинішнє навчання, а, отже, й сам викладач системи ПТО повинні відповідати постійно зростаючому рівню можливостей і потреб нового технологічного устрою. Формування в учнів

ПТНЗ мотивації до інноваційної поведінки, що забезпечує пошук нового, прагнення до особистого зростання, ініціативи, здатності однозначно вирішувати в умовах вибору стає актуальним завданням організації начального процесу [1].

Безпосередньо, істотну роль при цьому відіграє створення в професійно-технічній освіті, в системі інформаційних потоків, що існують як у всій системі ПТО, так і між окремими складниками навчального процесу в кожному ПТНЗ, – інноваційного інформаційно-комунікативного освітнього середовища, атмосфери й умов, що сприяють пізнанню, взаємозбагаченню педагога й учня. У цьому інформаційному середовищі важливу роль відіграють програмно-технологічні платформи, до яких відноситься інформаційне програмне середовище [3]. Воно є джерелом інформації, інструментом її перетворення й універсальною системою зв'язку, що забезпе-

чує взаємодію всіх суб'єктів дидактичної системи, тобто засобом, через який реалізується механізм виникнення інноваційної діяльності. Це особливо актуально для формування мотиваційних умов у навчальних закладах системи ПТО, де існує значний мотиваційний дисбаланс, більший ніж в інших освітніх установах.

Основними позитивними аспектами використання цього середовища є:

- різноманітність методів, технологій відбору та формування змісту освіти;
- використання додаткових мотиваційних важелів для підвищення ефективності навчання за рахунок його індивідуалізації і диференціації;
- поява інтерактивних форм взаємодії у процесі навчання;
- зміна змісту й характеру діяльності викладача і учня;
- удосконалення механізмів управління системою освіти [4].

Тут необхідно зупинитися на структурних компонентах навчального змісту курсу, сформованого на основі інформаційного програмного середовища. Ними є як ресурси, так і елементи самої платформи, що реалізують ці ресурси.

До складу їх входять тексти, малюнки, файли презентації, флеш-анімація, гіпертекстові посилання тощо, які досить легко перетворюються на інтерактивні комп'ютерні моделі та їхні варіанти.

У разі використання інформаційних продуктів лабораторії підручникотворення для ПТО Інституту професійно-технічного освіти НАПН України потрібно розуміти, що основні ресурси розташовані на центральному сервері у вигляді "хмарного" ресурсу. Викладач ПТНЗ може розмішувати їх в дисципліні (і навіть у робочій програмі) на свій розсуд, тим самим створюючи інформаційно-освітнє середовище для учнів з яскравим і наочним представленням навчальної інформації. Як показує практика, використання учнями ПТНЗ електронних підручників і методичного забезпечення в процесі педагогічного експерименту (того, що проводиться лабораторією), при роботі з електронними інтерактивними матеріалами легше засвоюються складні питання навчального предмета (дисципліни),

не втрачається інтерес до навчання, водночас підвищується пізнавальна активність учнів.

А ось завдання, опитування, тести, форуми тощо – це саме ті елементи, що є навчальним інструментарієм інформаційного програмного середовища, за допомогою яких організовується інтерактивне спілкування. З їх допомогою забезпечується якість навчання, оскільки наявність оперативного зворотного зв'язку "учень – викладач" дає можливість вчасно коригувати навчальний процес за допомогою ресурсу мережі.

Мета статті – розглянути основні підходи до створення умов щодо мотивації навчальної діяльності учнів ПТНЗ через інтерес до електронних засобів донесення навчальної інформації і педагогічних інноваційних технологій.

Найважливішою з інтерактивних можливостей електронних підручників, реалізованих на основі інформаційного програмного середовища, є можливість практичного використання всього ресурсу в процесі самопідготовки учнів як у навчальних установах, так і поза межами навчальних закладів, зокрема вдома, – там, де існує доступ до Інтернет-ресурсів. Практика показує, що самостійній роботі учнів ПТНЗ багато в чому перешкоджає недостатня базова підготовка і труднощі сприйняття незнайомого навчального матеріалу, а також помилки, які виникають у процесі виконання домашніх завдань, що призводять у більшості випадків до припинення виконання завдання, аж до консультації з викладачем, у результаті чого накопичуються невиконані завдання, знижується мотивація подальшого навчання.

У контексті вирішення цієї проблеми на основі інформаційного програмного середовища використовується обмін завдань файлами, що виконуються у режимі оперативного спілкування викладача і учня. Викладач перевіряє виконану роботу й інформує учня про допущені помилки, недоліків або про можливість ефективного вирішення практичного завдання у процесі самопідготовки.

Експериментальна перевірка створених у лабораторії електронних підручників показала, що своєчасний коментар викладача стимулює творчу активність учня, наштовхує його на пошук оптимальних рішень, приму-

шує звертатися до теоретичної інформації, закладеної у підручнику, або взагалі використовувати наявні ресурси Інтернету.

Здійснюваний в он-лайн режимі, сервіс новин дає змогу оперативно інформувати всіх учнів потоку або окремі групи про хід подій. Якщо викладач помітив таку помилку, яка повторюється в роботах різних учнів, то цей сервіс також можна використовувати для роз'яснення проблеми, що викликає складнощі, чи рекомендувати всім проглянути відповідний розділ навчального матеріалу.

Дане інформаційне програмне середовище дає змогу реалізувати динамічне вирішення практично будь-якої освітньої проблеми – навчальне обговорення можна організувати за допомогою форуму. Така форма спілкування стимулює учнів до активного засвоєння навчального матеріалу, спонукаючи до більш поглибленого вивчення досліджуваних тем. Можна мобільно формувати рейтинг учнів, створюючи мотиваційні умови для поліпшення навчання, при цьому не викликаючи в учнівському середовищі сумнівів щодо об'єктивності рейтингування.

Інформаційне програмне середовище створює й зберігає повну інформацію про кожного учня: всі здані ним роботи, оцінки і коментарі викладача щодо робіт, повідомлення у форумі тощо. Виходячи з цих даних, викладач може проаналізувати процес навчання і використати гнучкішу систему оцінювання, яка враховуватиме певні індивідуальні особливості кожного учня.

Щодо основного методичного забезпечення процесу навчання з використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного інформаційного програмного середовища, зазначимо, що воно базується на таких базових принципах:

- доступність інформаційних ресурсів різних типів;
- значний рівень інтерактивності навчання, можливість виправлення помилок;
- конфіденційність спілкування з викладачем;
- ведення календаря процесу навчання, можливість багаторазових повторень матеріалу, що вивчається, самодіагностики і самоконтролю;

– модульність у наданні навчального матеріалу й організації пізнавальної діяльності: виконай завдання, виправи помилки, оптимізуй рішення тощо;

– динамічність доступу до інформації, можливість її оперативного оновлення.

Завдяки реалізації саме цих методичних принципів успішно вирішуються такі виховні завдання, як стимулювання сприйняття і усвідомлення інформації, підвищення мотивації до учіння, розвиток навиків спільної роботи і колективного пізнання в учнів.

Категоріальне поняття "інновації" відображає такі зміни в ціннісних установках і програмах культури, які забезпечують оновлення й більш адекватніший розвиток соціального досвіду відповідно до трансформацій реальної життєдіяльності суспільства [6].

І саме інновація є комплексом взаємозв'язаних процесів і є результатом концептуалізації нової ідеї, спрямованої на вирішення проблеми, й далі, – до практичного застосування нового явища [8].

Потрібно відокремлювати поняття інновація від таких понять, як нововведення, новації. Інновації властивий різноманітніший, якісніший, системний характер. Нововведення, новація має локальну, односторонню спрямованість і завершується змінами лише в окремих елементах більш глобальних процесів.

Розглянемо інноваційні процеси в педагогічній науці, у якій під інноваціями розуміються нововведення, цілеспрямовані зміни, що привносять до освіти нові елементи і підштовхують перехід її з одного стану в інший, з позитивними змінами щодо обраних параметрів на основі або вже існуючих критеріїв, або таких, що знову відібрані й науково обґрунтовані, виходячи з відомих у педагогічній науці постулатів. Згідно поглядів В.І. Степіна, інновація виражає концептуалізацію ідей, спрямованих на вирішення соціальних проблем, що виникли й вимагають кардинальної зміни в програмах (цілях, завданнях, функціях, методах і засобах) освітньої діяльності [7].

Виходячи з розуміння, що в процесі розвитку педагогічної інновації змінюються уявлення про цілі освіти, її зміст, сам освітній процес, тому формування розуміння, що саме педагогіка в особі вчених виступає генерато-

ром інновацій. Учені ж, у свою чергу, спираються на замовників змін – учнів, їх батьків, суспільство взагалі й більш конкретно – виробництво.

Можна стверджувати, що підготовка за певною робітничою професією або навчальним предметом є педагогічно адаптованим досвідом діяльності за цією професією чи конкретною дисципліною. Можливо, таке утилітарне перенесення з високої педагогічної науки на практику підготовки майбутніх робітників високої кваліфікації не таке вже й коректне, як передбачається практикою педагогічної науки, проте певні аналогії простежуються.

Як відзначає В.І. Слободчиков у своїй роботі [5], інноваційна освіта, з одного боку, адаптується до перетворень, що відбуваються в соціумі, а з іншої – ініціює й індукує їх. Отже, інноваційна освіта виступає найважливішим чинником соціального прогресу та духовного оновлення навколишнього середовища, умовою динамічності, прискорення процесів розвитку в різних сферах суспільного життя. У той же час постійне впровадження певного виду інноваційної освіти, закріплюючись впродовж тривалого часу в соціальних практиках, стає традиційним і формалізованим.

Розглянемо педагогічну інновацію з тієї позиції, що об'єктом її дослідження виступають зміни в освітніх процесах конкретних людей: учнів, студентів, фахівців, які підвищують кваліфікацію тощо. Цим педагогічна інновація відрізняється від іншого роду інновацій, що не мають педагогічної природи. Розглядаючи об'єктну складову педагогічної інновації, А.В. Хуторський [8] висловлює думку про те, що процес виникнення, розвитку й освоєння інновацій в освіті учнів веде до прогресивних змін освіти.

Вивчаючи об'єкт педагогічної інновації, як і в будь-якому науковому дослідженні, не можна не сказати про предмет педагогічної інновації, якою є сукупність педагогічних умов, засобів і закономірностей, пов'язаних з розробкою, введенням та освоєнням педагогічних інновацій в освітній сфері. Також до предмета педагогічної інновації входить система взаємовідносин, що формується в інноваційній освітній діяльності, спрямованій на

становлення особистості суб'єктів освіти, – учнів, педагогів, менеджерів освітньої сфери тощо.

Аналізуючи в контексті інноваційної освітньої діяльності інші науки, об'єктом яких також є освітня сфера, зокрема інноваційна її частина, необхідно чітко уявляти, що вони відрізняються від педагогічної інновації саме специфічним для них предметом дослідження.

Зокрема, особистісні зміни відбуваються з тими, хто впроваджує, реалізовує інновації, враховуючи навіть психологічні чинники несприйняття й опору нововведенням, що, зокрема, вивчаються психологією. Інший приклад, коли менеджерів турбує роль вузів і шкіл у підготовці кадрів, які володіють технологією організаційної діяльності: розробляють системи впровадження механізмів фінансування у сферу освіти; економісти, соціологи, у свою чергу, розглядають рівень відповідності нововведень очікуванням соціуму, визначають необхідні спеціалізації і профілі навчання для регіонів.

Інновації у системі освіти пов'язані з перебудовою, модифікацією, удосконаленням і зміною всієї системи освіти або її окремих сторін, частин, елементів. Педагогічна інновація спрямована на вирішення завдання у пошуку й здійсненні таких змін у освіті, які приведуть до підвищення її якості і/чи наближення до нових, актуальних для суспільства цілей. Інноваційне навчання визначається як його особливий тип, продукт цілеспрямованої, науково обґрунтованої діяльності в освітньому, навчальному процесах.

В інноваційній освіті прийнято розрізняти два типи її феноменів, а саме: інновації в системі освіти й певний інтерпретаційний феномен – інноваційне навчання.

Обидва вони взаємопов'язані – інновації у системі освіти й інноваційне навчання досліджуються педагогічною інновацією в єдності. Інновації впроваджуються у процесі їх розвитку, а інноваційний процес – це розвиток освіти за рахунок створення, поширення й освоєння нововведень у всій їх повноті.

Самі інноваційні процеси можна розрізняти за структурними складовими: за змістом, формою і масштабом [8]. Їх напрями (локальний, регіональний, глобальний) можуть бути критерієм диференціації інноваційних (якіс-

них) змін, що відбуваються у всіх або окремих складових інноваційного процесу.

Тому вони в освіті розглядаються в трьох контекстах – психолого-педагогічному, організаційно-управлінському і соціально-економічному. Контекст їх розгляду впливає на умови, в яких інноваційні процеси відбуваються. Саме умови або сприяють, або перешкоджають інноваційному процесу, який, у свою чергу, може бути як стихійним, так і свідомо керованим вольовим рішенням всього суспільства чи конкретної особистості.

Серед причин виникнення інновацій можна виділити два типи інноваційних процесів. Перший тип – інновації, що відбуваються значною мірою стихійно, без точної прив'язки до самої потреби, що їх породжує, або без повноти усвідомлення всієї системи умов, засобів і шляхів здійснення інноваційного процесу. Цей тип інновацій може бути названий емпіричним: педагог іде до інновації від свого нетрадиційного досвіду, часто організованого стихійно. Другий тип інновацій – це ті, які є результатом усвідомленої й цілеспрямованої діяльності, побудованої на альтернативних ідеях і принципах. Результатом такої діяльності й стає інноваційна педагогіка. Цей тип інновацій може бути названий науково організованим. Він вищий від першого типу за рівнем абстракції й теоретичного осмислення, значущості масштабності результатів.

Повернімося до практики реалізації інноваційної діяльності, яка виникає в результаті інноваційного процесу. Під способами даної діяльності розуміються комплекси заходів, що приймаються для забезпечення інноваційного процесу на тому чи іншому рівні освіти, а також сам той процес, що одночасно й безпосередньо не враховує мотиваційної складової даної діяльності.

Системність інноваційної освітньої діяльності проявляється через взаємозв'язані дії, спрямовані на перетворення парадигм концептуального, методичного й організаційно-управлінського забезпечення навчального процесу, що склався в системі освіти, відповідно до нових соціальних запитів особистості, держави й суспільства [8].

Через основні функції інноваційної діяльності співвідносяться зміни компонентів педагогічного процесу, а саме: сенс, ідеї, зміст

освіти, форми, методи, технології, засоби, системи управління тощо. Структурний склад інноваційної діяльності передбачає певну послідовність розвитку процесу – науковий пошук, потім створення нововведень, їх реалізація, а потім – рефлексія нововведення з можливими як позитивними, так і негативними наслідками.

В умовах сучасного педагогічного процесу, особливо в системі ПТО, виникає гостра необхідність осмислення накопиченого педагогами емпіричного стихійного досвіду й теоретичного осмислення останнього. Необхідність навчитися управляти інноваційними процесами в освіті не тільки в умовах одного конкретного навчального закладу підштовхує освітню сферу до ще швидшого впровадження сучасних інноваційних педагогічних технологій на основі інформаційно-комунікаційних, однією з яких і є електронні підручники на засадах інформаційного програмного середовища.

Отже, і ця інтенсивність змін, що відбуваються, підштовхує до зростання потреб у базовому теоретичному осмисленні суті управління інноваційними процесами на різних рівнях, у розробці педагогічних умов, що забезпечують ефективний інноваційний рух, його мотиваційну складову.

У сучасних освітніх реаліях України вдосконалення технологій навчання у системі ПТО розглядається вітчизняними й зарубіжними ученими як важливий засіб підвищення якості формування майбутнього висококваліфікованого робітника.

Дослідженням проблеми введення інтерактивних методів навчання займаються такі вчені, як В.Ю. Биков, М.І. Жалдак, Н.В. Морзе та ін.

Даний процес у проблемі для сфери ПТО показав, що значна частина педагогічних працівників ПТНЗ нечітко уявляє суть поняття "інтерактивні методи навчання", "інноваційні методи навчання", "технологія навчання", ототожнюючи їх із методикою викладання. Більшість викладачів і майстрів ПТНЗ працюють переважно над удосконаленням традиційних технологій у навчанні. Тому реалізація активних методів підвищення кваліфікації через упровадження нових, інноваційних

способів навчання є особливо актуальною і вимагає наукового обґрунтування.

Тобто вирішення проблеми: яким чином, залишаючись в рамках освітньої системи ПТО, що діє в Україні, підвищити ефективність навчального процесу, досягти високого інтелектуального розвитку учнів ПТНЗ, забезпечити оволодіння знаннями, уміннями і навичками за обраною ними професією, що надалі стануть основою для їх (учнів) професійних компетентностей.

Декарт свого часу казав, що для того, щоб удосконалювати розум, потрібно більше думати, аніж заучувати. Саме такий підхід дає змогу реалізувати завдання підготовки майбутніх висококваліфікованих робітників через систему ПТО. Проте сучасна система навчання в ПТНЗ більше спрямована на формування людини-виконавця, а ніж на людину-творця, здатну самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, ухвалювати нестандартні рішення в умовах динамічного й високоефективного виробництва.

Сьогодні час, виділений для навчання в умовах ПТНЗ, – це, насамперед, час, що його використовує викладач для реалізації всіх можливостей і спроможностей учня, враховуючи його творчий потенціал, з метою активного розумового і професіонального розвит-

ку. Саме тому витрачений на навчання час в умовах ПТНЗ має бути насиченим, яскравим, змістовним і інтерактивним за суттю, безумовно, з урахуванням вікових і ментальних особливостей дітей, що навчаються, отримуючи професію в ПТНЗ.

Завдяки інноваційним технологіям, інтерактивним методам навчання формуються найбільш універсальні форми, які забезпечують виконання завдань із підготовки висококваліфікованих робітників. Досвід показує, що використання цих технологій і методів дає можливість перейти від передачі знань (тобто репродуктивних методів) до навчання життю й праці.

У дослідженнях вчених у сфері психології підліткового віку зазначається, що переважна більшість учнів ПТНЗ слабо володіють (а в деяких випадках – зовсім не володіють) такими логічними операціями, як аналіз, синтез, класифікація, узагальнення. Використання інноваційних технологій, інтерактивних методів, дає можливість формувати в учнів як ключові компетентності: мовну, соціокультурну, діяльнісну, комунікативну, інформаційну, так і професійні компетентності. З цією метою пропонуємо до Вашої уваги розроблений Л.В. Жулевою блок-схему (табл. 1) [2].

Таблиця 1

Застосування інтерактивних методів і прийомів навчання

№	Прийоми творчої діяльності	Інтерактивні методи	Використання	Очікувані результати
1	Актуалізація опорних знань	"Мозковий штурм", "Коло ідей"	Ставляться ті запитання, відповіді на які знає більшість учнів (пізнання нового обов'язково повинне ґрунтуватися на фактичних знаннях учнів)	Колективне обговорення
2	Висування гіпотези	"Коло ідей", "Мікрофон", "Дерево рішень", "Займи позицію", "Робота в парах", "Ажурна пилка"	Висування первісних здогадів (7–10); відкидання вочевидь неприпустимих завдань (має залишитися 2–3, що є ймовірними); здогади – робочі гіпотези, які треба обговорити. Робочі ідеї аналізуються на науковому рівні	Створення списку загальних ідей; чітке висловлювання своїх думок; проведення дискусії, захист власної думки, співробітництво; слухання й висловлення власної думки
3	Висновок	"Прес", "Струм-шоу", "Сенкан"	Висування й обґрунтування остаточної гіпотези	Чітке й стисле обґрунтування власної думки
4	Рефлексія		Які виникають почуття? Чого Ви навчилися? Чого хотіли би навчитися?	

При цьому змінюється й роль викладача, майстра в системі ПТО. Він одночасно виконує багато функцій, а саме:

- консультанта – консультує учнів при необхідності;
- менеджера – планує, оцінює, вносить зміни до навчального процесу;
- дослідника – вивчає процеси, що відбуваються з кожним учнем зокрема й усім учнівським колективом взагалі;
- аналітика – проводить постійний аналіз щодо рефлексії учнів до навчання;
- тренера – допомагає у випадку затруднень у засвоєнні практичних навичок, тренує;
- презентатора – презентує, мотивує, характеризує учнів у колективі учнів і колег;
- прогнозіста – визначає очікувані навчальні результати;
- фасилітатора – знімає напругу, допомагає засвоїти навчальний матеріал.

Розглядаючи суть інтерактивного навчання, потрібно визначити, що воно виражається у навчальному процесі, за умов постійної мисленнєвої активної взаємодії всіх учнів. Це простежується в організації різноманітних колективних видів навчальної діяльності, а саме: співнавчання, взаємонавчання, колективне, парне, групове, індивідуальне, фронтальне.

Найбільш складною для організації інтерактивного й інноваційного навчання є колективна форма, яка передбачає навчання

колективу як цільного організму зі своїми особливостями взаємодії і зорієнтована на активне взаємонавчання учнів, їх згуртованість та взаєморозуміння.

Практика експериментальних досліджень при використанні електронних (цифрових) підручників підтверджує, що при використанні інноваційних технологій вииграє весь процес навчання в системі ПТО, так як що вони дають можливість залучити кожного учня до обговорення проблеми, причому, як безпосередньо, так і через електронні ресурси, а це сприяє розвитку мислення, діалогових перемовин, умінь доводити, мати власну думку тощо. Учні набувають навичок співпраці, колективного пошуку рішень, беруть участь у навчанні й передачі своїх знань іншим.

Висновок. У статті розкрито основні позиції інноваційних педагогічних технологій і наукових передумов використання електронних ресурсів для мотивації навчання в системі ПТО. Зміст статті може стати при нагоді методистам, які впроваджують електронні ресурси у навчальний процес ПТНЗ.

Актуальними напрямками дослідження є подальше вивчення можливостей використання аналогій та адаптованих до процесу навчання елементів нейролінгвістичного програмування в електронних підручниках і механізмів запровадження їх в електронні освітні ресурси.

Література

1. *Алейникова Т.Г.* Сочетание инновационных и традиционных подходов в преподавании компьютерных дисциплин / Т.Г. Алейникова, Л.Е. Потапова // Информатизация образования – 2008 : Интеграция информационных и педагогических технологий : материалы междунар. науч. конф., Минск, 22–25 октября 2008 г. – Минск : БГУ, 2008. – С. 11–15.
2. *Жулева Л.В.* Упровадження інноваційних, інтерактивних методів і форм навчання на уроках української мови і літератури / Л.В. Жулева // Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Випуск 60. – Херсон : ХДУ, 2011. – С. 375–381.
3. *Лапінський В.В.* Передумови проектування електронних засобів навчального призначення / В.В. Лапінський // Проблеми сучасного підручникотворення : зб. наук праць №9 ; [Голов. ред. В.М. Мадзігон]. – К. : НАПН України ; Ін-т педагогіки, 2009. – С. 93–100.

4. *Потапова Л.Е.* Мотивация познавательной активности студентов с помощью LMS "MOODLE" / Л.Е. Потапова, Т.Г. Алейникова // Педагогические инновации : традиции, опыт, перспективы : материалы II Международной научно-практической конференции, Витебск, 12–13 мая 2011 г. / Витеб. гос. ун-т ; редкол. : Н.А. Ракова (отв. ред.) [и др.]. – Витебск : УО "ВГУ им. П.М. Машерова", 2011. – С. 120–123.
5. *Слободчиков В.И.* Инновации в образовании: основания и смысл / В.И. Слободчиков // Пед. инновации. – 2004. – №1. – С. 17–36.
6. *Солодков А.П.* Инновационное образование: тезаурус понятия / А.П. Солодков, Н.А. Ракова // Педагогические инновации: традиции, опыт, перспективы : материалы II Международной научно-практической конференции, Витебск, 12–13 мая 2011 г. / Витеб. гос. ун-т ; ред-

кол. : Н.А. Ракова (отв. ред.) [и др.]. – Витебск : УО "ВГУ им. П.М. Машерова", 2011. – С. 39–42.

7. *Степин В.И.* Картина социальной реальности в системе научного знания. 4.2. Структура социальной реальности / В.И. Степин // Социология. – 2009. – №4., – С. 3.

8. *Хуторской А.В.* Педагогическая инновация: учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по педагогической специальности / А.В. Хуторской. – М. : Академия, 2008. – 256 с.

Андрей Гуралюк

***Мотивация, интерес, инновация, интерактивная реализация
содержательных постулатов учебных программ в ПТУЗ***

В статье раскрываются вопросы реализации современного электронного средства для активизации познавательного интереса и повышения мотивации в обучении учеников профессионально-технических учебных заведений (ПТУ).

Ключевые слова: мотивация, интерес, контент, информационно-программная среда, педагогическая инновация, интерактивные методы обучения, профессионально-техническое образование (ПТО).

Andriy Guraliuk

***Incentive, interest, innovation, and interactive implementation
of factful postulates in vocational schools***

The article reveals issues of implementation of modern electronic means to enhance cognitive interest and motivation concerning teaching the students of vocational schools (VS).

Key words: motivation and interest, content, information and software environment, pedagogical innovation, interactive teaching methods, technical and vocational education (TVE).

**Міжнародний науково-практичний семінар
«Реалізація національної рамки кваліфікацій та
оцінювання компетенцій в Україні»**

Делегати Республіки Казахстан – ректор Академії «Туран-профі» Манен Ємбергенівич Омаров та директор Інженерного Центру Петро Миколайович Марцев розмовляють із директором Інституту ПТО НАПН України, доктором педагогічних наук, професором, член-кореспондентом НАПН України Валентиною Олександрівною Радкевич під час зустрічі у Києві